

SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

SUÇA TEŞEBBÜS

Suç Yolu (iter criminis)

SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

SUÇA TEŞEBBÜS

- Hukuki Nitelik
- Teşebbüsün Unsurları
  1. Kastın Varlığı
  2. İcra Hareketlerinin Başlamış Olması
  3. Elverişlilik
  4. Suçun Tamamlanamaması
- Teşebbüsün Sonuçları
- Gönüllü Vazgeçme

SUÇA TEŞEBBÜS

Hukuki Nitelik

- Suça teşebbüs kurumu, ceza sorumluluğunu genişletici niteliktedir.
- TCK m. 35: Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.

SUÇA TEŞEBBÜS

Teşebbüsün Unsurları

- **Subjektif Unsur**
  1. **Kastın Varlığı ve Diğer Subjektif Unsurlar**
- **Objektif Unsurlar**
  2. **İcra Hareketlerinin Başlamış Olması**
  3. **Elverişlilik**
  4. **Suçun Tamamlanamaması**

SUÇA TEŞEBBÜS

Teşebbüsün Unsurları

Subjektif Unsur

1. Kastın Varlığı

- Teşebbüsün mümkün olabilmesi için, suçun kasten işlenmesi gerekir.
- Suç tipinde amaç/saik aranan suç tiplerinde failin kasti amaç/saiki de kapsamalıdır.
- Taksirli suçlar teşebbüse elverişli değildir.

SUÇA TEŞEBBÜS

Teşebbüsün Unsurları

Subjektif Unsur

1. Kastın Varlığı

Olası Kastla İşlenen Suçlarda Teşebbüs

Birinci görüş:

- Olası kastta sorumluluk neticeye göre belirlenir, fail ancak neticenin meydana gelmesi halinde sorumlu tutulur.
- Olası kastın varlığı halinde, netice gerçekleşmezse fail teşebbüsten sorumlu tutulmaz.
- Ayrıca kişinin belirli bir neticeye yönelik kastı yoktur.

İkinci görüş:

- Kanuni düzenlemede «*kast*» ifade edilmiş olup, kastın türleri bakımından bir ayırım yapılmamıştır.
- Olası kast halinde de teşebbüs mümkündür.

SUÇA TEŞEBBÜS

Teşebbüsün Unsurları

Objektif Unsur

1. İcra Hareketlerinin Başlamış Olması

- Hazırlık hareketleri / İcra hareketleri ayrımı

- Objektif Teoriler

Kriter, failin gerçekleştirmiş olduğu maddi nitelikteki hareketlerdir.

- Subjektif Teoriler

Kriter, failin iradesi ya da tehlikeliliğidir.

Failin suç işleme iradesini ortaya koyan hareketler icra hareketleridir.

SUÇA TEŞEBBÜS

Teşebbüsün Unsurları

Objektif Unsur

1. İcra Hareketlerinin Başlamış Olması

- Hazırlık hareketleri / İcra hareketleri ayrımı
  - TCK'da Durum

Kanuni düzenleme: «*doğrudan doğruya icraya başlama*»

Madde gerekçesi: *işlenmek istenen suç tipiyle belirli bir yakınlık ve bağlantı içindeki hareketlerin yapılması durumunda suçun icrasına başlanılmış sayılacaktır.*

- **Zamansal ve mekânsal yakınlığın varlığı önem taşır.**

SUÇA TEŞEBBÜS

Teşebbüsün Unsurları

Objektif Unsur

1. İcra Hareketlerinin Başlamış Olması

- Hazırlık hareketleri / İcra hareketleri ayrımı

Örnek:

- İnsan öldürmek için silah satın alınması - Hazırlık Hareketi
- İnsan öldürmek için silah ile nişan alınması - İcra Hareketi

SUÇA TEŞEBBÜS

Teşebbüsün Unsurları

1. İcra Hareketlerinin Başlamış Olması

Objektif Unsur

- Hazırlık hareketleri bağımsız bir suç olarak düzenlenmediği takdirde cezalandırılmaz.

Örnek: Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu (TCK m. 220), Suç İçin Anlaşma Suçu (TCK m. 316)

SUÇA TEŞEBBÜS

Teşebbüsün Unsurları

Objektif Unsur

2. Elverişlilik

- Elverişlilik sadece kullanılan araç bakımından değil, suçun konusu da dahil olmak üzere bütün fiil yönünden bulunmalıdır.
- Olay anındaki şartlara göre (*ex ante*) değerlendirme yapılmalıdır.

SUÇA TEŞEBBÜS

Teşebbüsün Unsurları

3. Suçun Tamamlanamaması

Objektif Unsur

- Sırf hareket suçlarında suç, icra hareketinin gerçekleştirilmesi ile tamamlanır.
- Sırf hareket suçlarında fail, icra hareketlerini tamamlayana kadar teşebbüs mümkündür.

SUÇA TEŞEBBÜS

Teşebbüsün Unsurları

3. Suçun Tamamlanamaması

Objektif Unsur

- Kanuni tanımda neticenin arandığı neticeli suçlarda suç, neticenin gerçekleşmesi ile tamamlanır.
- Neticeli suçlarda fail;
  1. icra hareketlerini tamamlayamamışsa,
  2. icra hareketlerini tamamlamış, ancak netice meydana gelmemişse,teşebbüs nedeniyle sorumlu olur.

SUÇA TEŞEBBÜS

Suçta Teşebbüsün Sonuçları

- Teşebbüs halinde kalmış suç nedeniyle, suçun tamamlanmış haline göre **zorunlu olarak** indirimli ceza belirlenmektedir.
- İndirim, fiil nedeniyle meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre belirlenmektedir.

GÖNÜLLÜ VAZGEÇME

Hukuki Niteliği

- Gönüllü vazgeçme, *cezayı kaldıran şahsi sebep* niteliğindedir.
- TCK m. 36: *Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır.*

GÖNÜLLÜ VAZGEÇME

Cezasızlığın Gerekçesi

- Hukuk Teorileri

Gönüllü vazgeçme nedeniyle, cezalandırılabilir bir fiilin hukuki varlığı ortadan kalkmıştır.

- Suç Politikası Teorileri

Kanun koyucu, suç yolundaki faile cezasızlık imkanı sunarak, failin hukuk düzenine dönmesini sağlamaktadır.

GÖNÜLLÜ VAZGEÇME

Vazgeçme

İcra Hareketleri Aşamasında Gönüllü Vazgeçme

- İcra hareketlerini **terk etme suretiyle** gönüllü vazgeçme mümkündür.

Örnek: Öldürmek amacıyla mağdurun boğazını sıkmaya başlayan failin pişmanlık duyarak hareketini sonlandırması

İcra Hareketlerinin Tamamlanmasından Sonra Gönüllü Vazgeçme

- Neticeli suçlarda mümkündür olabilir.
- Fail, suçun **tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlemelidir.**

Örnek: Öldürmek amacıyla mağdura ateş ederek yaralayan failin, pişman olarak mağduru hastaneye götürerek kurtarması

GÖNÜLLÜ VAZGEÇME

Gönüllülük

- Vazgeçme gönüllü olmalı, yani fail suçun icra hareketlerini isteyerek terk etmeli ya da suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini isteyerek önlemeli.

GÖNÜLLÜ VAZGEÇME

Gönüllü Vazgeçmenin Sonucu

- Fail, teşebbüs halinde kalmış suç nedeniyle cezalandırılmaz.
- Gönüllü vazgeçme anına kadar gerçekleşen fiiller ayrıca bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır.

GÖNÜLLÜ VAZGEÇME

Suçta İştirakte Gönüllü Vazgeçme

- İştirak halinde işlenen suçlarda yalnızca gönüllü vazgeçen suç ortağı gönüllü vazgeçmeden yararlanır. (TCK m. 41)
- Suçun;
  1. Gönüllü vazgeçenin gösterdiği gayreti dışında başka bir sebeple işlenmemiş olması,
  2. Gönüllü vazgeçenin bütün gayretine rağmen işlenmiş olması,hallerinde de gönüllü vazgeçen suç ortağı gönüllü vazgeçmeden yararlanır.